

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlo vo Svidníku

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2021 a ďalšie roky

odpočet plnenia k 31.12.2021

PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO A TOXIKOLÓGIA

Vypracovala: Ing. Slávka Vasilenková

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ Svidník v spádovom území (okres Svidník a Stropkov) eviduje k 31.12.2021 v programe ASTR 12 organizácií, v ktorých zamestnanci vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík. Celkom je evidovaných 178 zamestnancov, z toho 69 žien, v 3. kategórii 145 zamestnancov, z toho 61 žien a v 4. kategórii 33 zamestnancov, z toho 8 žien. Práce zaradené do 4. kategórie rizika evidujeme v dvoch organizáciách (PSS SVDNÍK, a.s. a TESLA Stropkov a.s.), faktor hluk, chemický faktor-železo a jeho zliatiny. Evidencia v programe ASTR sa pravidelne aktualizuje v súlade s Vyhláškou MZ SR č.448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach na zaradenie prác do kategórii.

Podľa výstupov z programu ASTR naďalej najviac zamestnancov, prevažne mužov, vykonáva práce zaradené do 3. a 4. kategórie v priemyselnej výrobe (výroba kovových konštrukcií, výroba strojov a zariadení, spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva) a v zdravotníctve (výkony súvisiace s aplikáciou cytostatík, s laboratórnou činnosťou, reprofilizované lôžka pre pacientov s COVID-19), kde prevažuje počet žien. V kalendárnom roku 2021 došlo v porovnaní s rokom 2020 k navýšeniu počtu zamestnancov vykonávajúcich práce v 3. a 4. kategórii. Celkový počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sa zvýšil oproti minulému kalendárnemu roku o 53 osôb, počet žien je vyšší o 48 osôb. V Nemocnici arm. generála L. Svobodu Svidník, a.s. reprofilizovaním lôžok v rámci lôžkových oddelení a oddelení intenzívnej starostlivosti pre pacientov s COVID-19 došlo k navýšeniu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce o 55 osôb, rizikový faktor: biologický faktor SARS-CoV-2.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ Svidník vydalo podľa § 13 ods.4 písm. k) zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov 4 rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác.

K 31.12.2021 RÚVZ Svidník vydalo 5 rozhodnutí na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky, nakoľko činnosti vykonávané v prevádzkach si vyžadujú objektivizáciu faktorov práce a pracovného prostredia.

V roku 2021 sme obdržali 1 žiadosť o sprístupnenie informácii o zozname spoločností vedených v centrálnom registri rizikových prác v dozorovaných okresoch v zmysle zákona č.211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. O túto službu nás požiadal Ing. Sidor Košice.

V roku 2021 neboli uložené žiadne sankcie zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Pri výkone ŠZD bola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „H“ v počte 11.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z látok a zmesí klasifikovaných ako toxické

V roku 2021 bolo vykonaných 17 kontrol v rámci ŠZD v okresoch Svidník a Stropkov so zameraním na používanie látok a zmesí klasifikovaných ako toxické a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie a skladovania podľa Nariadenia vlády SR č.355/2006 Z. z. a bolo zistené, že posúdené zdravotné riziko a pracovné činnosti predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika - 2. kategória alebo minimálnu mieru zdravotného rizika - 1.kategória podľa zaradenia prác do kategórii.

Od 01.10.2020 nadobudlo účinnosť Nariadenie vlády SR č.236/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie vlády SR č.355/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov, kde prevádzkový poriadok pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi nepodlieha schvaľovaniu orgánov verejného zdravotníctva.

Na RÚVZ Svidník bolo v roku 2021 doručených 21 oznámení o vykonaní DDD činnosti, ktoré realizovali Asanarates s.r.o. Košice, MR Servis s.r.o. Košice, DDD Star, s.r.o. Zeleneč, PILUS Trebišov a Biofer združenie Prešov.

V roku 2021 neboli zamestnancami odd. PPLaT riešené žiadne mimoriadne situácie a havárie.

Pri výkone ŠZD bola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“ v počte 10.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Aj v roku 2021 evidujeme 3 zamestnancov v onkologickej ambulancii Nemocnice arm. generála L. Svobodu Svidník, a.s., ktorí vykonávajú rizikovú prácu 3. kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Tieto osoby podávajú pacientom cytostatiká v ampulkách intravenózne alebo vo forme tabliet. Celkový počet používaných ampuliek za rok 2021 bol 2301, čo je oproti roku 2020 nárast o 321 ampuliek. Zároveň boli podávané cytostatiká aj formou tabliet, a to v počte 5188 ks, čo oproti roku 2020 predstavuje pokles o 3250 ks.

Nadalej sa vedie databáza organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a organizácií s pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Okrem spoločnosti, v ktorej sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi (zdravotnícke zariadenie), evidujeme aj pracoviská, kde sa manipuluje a skladujú chemické karcinogény a mutagény v malých objemoch (napr. chemické laboratória) a kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú minimálnu alebo únosnú mieru zdravotného rizika.

Od 01.10.2020 nadobudlo účinnosť Nariadenie vlády SR č.235/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie vlády SR č.356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami

súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov, kde prevádzkový poriadok s expozíciou karcinogénnym faktorom nepodlieha schvaľovaniu orgánov verejného zdravotníctva.

Kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „K“ nebola vykonaná.

V súvislosti s plnením povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z Nariadenia vlády SR č.253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci boli vykonané 3 kontroly. ŠZD bol vykonaný v prípade, ak organizácia oznámila začatie výkonu prác v dostatočnom predstihu. Dozor sa vykonával priamo pri odstraňovaní azbestu zo stavieb, pričom bolo kontrolované dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pred expozíciou azbestu (označenie zákazovými a príkazovými značkami, piktogramami, odsávanie priestorov, používanie OOPP, dodržiavanie plánu práce, denníky kontrolovaného pásma). Problematické je vykonávať ŠZD, ak organizácie oznámia začatie výkonu prác v deň zahájenia odstraňovania azbestu, prípadne tieto práce budú prebiehať počas víkendu.

V roku 2021 RÚVZ Svidník vydal 21 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods.4 písm. k) zákona č.355/2007 Z. z., z toho:

- 19 rozhodnutí - strešná krytina (eternit),
- 1 rozhodnutie - dupronitové dosky,
- 1 rozhodnutie - stúpacie potrubia.

Všetky spoločnosti mali ÚVZ SR vydané oprávnenie na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

Prevádzkové poriadky z hľadiska ochrany a podpory zdravia zamestnancov sa orgánmi verejného zdravotníctva neschvaľujú od 21.07.2020 pri expozícii zamestnancov azbestu.

Pri výkone ŠZD nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „A“.

2.2 INTERVENCIE NA PODPOU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Aj v roku 2021 sme sa aktívne podieľali v rámci poradenskej činnosti na zdravotno-výchovných aktivitách v oblasti ochrany a podpory zdravia za účelom zvyšovania zdravotného povedomia zamestnávateľov a zamestnancov.

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci individuálneho poradenstva pre zamestnávateľov boli väčšinou súčasťou kontrol v rámci výkonu ŠZD, poradenstvo sa vykonávalo aj samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO).

Konzultačná a poradenská činnosť v oblasti ochrany a podpory zdravia sa vykonávala aj prostredníctvom Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci.

Aj v ďalších rokoch je potrebné pokračovať v realizácii intervenčných programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov, podieľať sa na výchove zamestnávateľov a zamestnancov v problematike vplyvu faktorov životného a pracovného prostredia.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) spustila na roky 2020-2022 celoeurópsku kampaň "Zdravé pracoviská znižujú záťaž". Z dôvodu mimoriadnej epidemiologickej situácie na ochorenie COVID-19 v okrese Svidník a Stropkov neboli v roku 2021 zrealizované Deň otvorených dverí oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie a spoločné dozorné aktivity orgánu verejného zdravotníctva a inšpekcie práce.

HYGIENA VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Vypracovala: Mgr. Denisa Kačmárová

3.1. BEZPEČNOSŤ PC FLIAŠ VO VZŤAHU K MIGRÁCII A BISFENOLU A

RÚVZ so sídlom vo Svidníku nebol riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.2. MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Zamestnankyne RÚVZ so sídlom vo Svidníku v rámci monitoringu príjmu kuchynskej soli odobrali 1 vzorku hotového pokrmu z verejného stravovania a to „Slepačí vývar“. Vzorka bola odobratá v zariadení spoločného stravovania „Reštaurácia Skalný orol“, Na Serpentinách 16, 087 01 Giraltovce. Výsledky boli spracované do tabuľky a elektronicky odoslané na adresu: marta.kodadova@uvzs.sk, dňa 17.12.2021.

3.3. BEZPEČNOSŤ OBALOVÝCH MATERIÁLOV NA KOZMETICKE VÝROBKY.

RÚVZ so sídlom vo Svidníku nebol riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Vypracovala: MVDr. Viera Michališinová, MPH

4.1. AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNEHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENČII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

V roku 2021 sa realizovali tieto priority daného projektu:

a/ Podpora zdravého štartu do života:

- doposiaľ v okrese Svidník a Stropkov materské a rodičovské centrá nie sú zriadené, nevidujeme ani zariadenie podobného typu, preto aktivity v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie obezity v takýchto zariadeniach neuplatňujeme. Ani samostatné matky, ktoré sú na materskej dovolenke, zatiaľ nevzniesli požiadavky na spoluprácu v danej oblasti s našim RÚVZ

b/ Podpora zdravšieho prostredia v školách tieto úlohy:

- v rámci ŠZD sme vykonali v okrese Svidník a Stropkov kontrolu v 1 bufete pri ZŠ
- v okrese Svidník a Stropkov sa v školách nepodávajú desiate pripravované v školských jedálňach

- edukačné činnosť v predškolských a školských zariadeniach sa vykonáva formou rôznych zdravotno – výchovných aktivít pre deti a mládež. V priebehu roku 2021 bolo v uvedených zariadeniach vykonaných 24 prednášok so zameraním na správnu výživu – prevenciu obezity a pitný režim, význam mliečneho programu pre deti a programu školské ovocie

- v roku 2021 sa vykonávalo v rámci ŠZD 10 kontrol v zariadeniach školského stravovania a vo výdajniach, so zameraním na vyšší dôraz pri kontrole hygienických podmienok pri príprave jedál, pri ktorých neboli zistené hygienické nedostatky a 8 kontrol zameraných na plnenie opatrení v školskom stravovacom zariadení v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID – 19

- za účelom posúdenia kvality stravy pripravovaných v ŠJ pri školách všetkých typov bolo odobratých 22 vzoriek hotových pokrmov na mikrobiologické vyšetrenie, z ktorých všetky vyhovovali a 40 sterov z pracovného prostredia.

- v žiadnom školskom stravovacom zariadení sa nerealizuje diétne stravovanie

- v každom zariadení pre deti a mládež je k dispozícii tečúca pitná voda s možnosťou zabezpečiť pitný režim deti a mládeže. Vyššia pozornosť sa venuje zariadeniam zásobovaných z individuálnych vodných zdrojov, ktorých je cca 14 zo všetkých zariadení pre deti a mládež. Ide hlavne o materské a základné školy, vrátane školských klubov, telocviční a stravovacích zariadení pri MŠ a ZŠ v obciach, kde nie sú verejné vodovody. Problematika v zásobovaní predškolských, školských a stravovacích zariadení pitnou vodou sa rieši v spolupráci s prevádzkovateľmi predmetných zariadení pri výkone štátneho zdravotného dozoru, ktorý je zameraný na zabezpečenie odbornej starostlivosti o vodné zdroje, starostlivosti o okolie vodného zdroja, pravidelnej kontroly kvality pitnej vody v zmysle platnej legislatívy a v rámci poradenskej a konzultačnej činnosti za účelom zlepšenia kvality vody. V rámci ŠZD bolo vyšetrených 10 vzoriek pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov

- jedálne lístky sú zostavované pravidelne, pestrosť je zachovaná, aj s dostatočným množstvom ovocia, zeleniny, menej sa podávajú jedlá z rýb a strukovín. Strava je pripravovaná každý deň z čerstvých surovín, pestrosť a primeranú vyváženosť zabezpečuje

softwarové vybavenie školských jedální, kde sú potraviny normované v súlade OVD. Ovocie a zelenina sa deťom v predškolských zariadeniach podáva k obedom alebo olovrantom, menej k desiatam, tam prevládajú nátierka, v základných školách ovocie a zelenina podáva k obedom

- v rámci výkonu ŠZD sa okrem iného monitoruje plnenie programov a projektov na ozdravenie výživy detí a mládeže: „Školský mliečny program“ a „školské ovocie – Ovocie a zelenina do škôl“, ktoré sa v okrese Svidník a Stropkov realizujú najmä cestou školských jedální a v niektorých školách aj prostredníctvom školských automatov

c/ Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení:

- spolupracujeme s metodičkou odboru školstva na krajskej úrovni, kde sa zúčastňujeme na školiaciach akciách pracovníkov školského stravovania. V roku 2021 zo strany odboru školstva nebola vznesená požiadavka na školiacu akciu zamestnancov odd. HDaM – RÚVZ Svidník

d/ Podpora pohybových aktivít:

- v roku 2021 sa nevykonávali štátne zdravotné dozory v telocvičniach, vonkajších telovýchovných plochách so zameraním na sledovanie dodržiavania hygienických požiadaviek TV priestorov, vrátane vonkajších telovýchovných plôch /priestorové usporiadanie, vybavenie, tepelno – vlkostná mikroklíma/. Bolo to zapríčinené tým, že vyučovanie na školách často prebiehalo na základe školského semaforu v dištančnej forme, alebo pri prezenčnej forme sa telesná výchova nevyučovala, aby sa zabránilo premiešavaniu detí

- niektoré mestské, obecné základné školy a stredné školy využívajú priestory svojich telocviční na mimoškolské aktivity /na okresnej a krajskej úrovni/

- mestské školy využívajú na športovú činnosť aj športovú halu, verejné ihriska, mestské klzisko a plaváreň, školy v obciach prevažne multifunkčné obecné ihriska

- v ZŠ a SŠ v okrese Svidník a Stropkov sa malé formy TV, ako napr. využívanie telovýchovných chvíľok alebo možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok nerealizuje, skôr sa to realizuje na I. st. základných škôl /1. a 2. ročník/

- v rámci štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 45 kontrol pieskovísk a DI /pri MŠ a občianskej vybavenosti/ so zameraním na aktuálne hygienické podmienky a odobratých 21 vzoriek piesku z pieskovísk na laboratórne vyšetrenie. Z celkového počtu odobratých vzoriek, požiadavkám Vyhlášky MZ SR č. 521/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská nevyhovovala 1 odobratá vzorka piesku z pieskoviska občianskej vybavenosti, pre prekročené hodnoty fekálnych streptokokov

- v roku 2022 sa bude realizovať štátny zdravotný dozor, pri ktorom sa budú sledovať počty a zdravotné indikácie u žiakov a študentov, ktorí sú úplne alebo čiastočne oslobodení od TV

- budú sa zisťovať možnosti telesnej aktivity detí oslobodených od cvičenia na hodinách TV.

4.2. HYGIENICKÁ ÚROVEŇ DETSKÝCH PIESKOVÍSK VAREÁLOCH MŠ A V RÁMCI OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

Každoročne, počas sezóny

1. etapa - 15. apríl až júl a 2. etapa – 1. júl až 15. október

Súčasťou 1. etapy projektu bol ŠZD zameraný na technický stav pieskovísk a kontrolu kvality piesku, a to formou odberu vzoriek piesku na laboratórne vyšetrenie vybraných indikátorov mikrobiologického a parazitárneho znečistenia.

Pri realizácii 2. etapy projektu bol ŠZD zameraný len na kontrolu kvality piesku, a to formou odberu vzoriek piesku na laboratórne vyšetrenie vybraných indikátorov mikrobiologického a parazitárneho znečistenia.

V okrese Svidník a Stropkov je v prevádzke 50 pieskovísk pri materských školách. Všetky pieskoviská sa nachádzajú v upravených a uzamykateľných areáloch MŠ, sú vo veľmi dobrom technickom stave, vymurované, opatrené drevenými sedacími doskami a s dostatkom piesku. Piesok sa premýva pitnou vodou, ktorou je zásobovaná MŠ, o prekopávaní a premývaní piesku sa vedie záznam. Pri výkone mimoriadnej cielenej kontroly neboli zistené hygienické nedostatky.

Technický stav pieskovísk v rámci občianskej vybavenosti v obidvoch okresoch sa z roka na rok zlepšuje. Všetky pieskoviská sú očíslované a označené výstražnou tabuľkou zákazu vodenia psov do pieskovísk. V okrese Svidník a Stropkov je počas sezóny zabezpečená ich údržba /oprava sedacích dosiek, úprava okolia pieskovísk/ a starostlivosť o piesok.

Za obdobie 15. apríl až júl bolo vyšetrených 10 vzoriek piesku.

Poradové číslo vzorky	Miesto odberu	Počet nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu vyšetrených vzoriek vzhľadom na prítomné:			
		Termotolerantné koliformné baktérie	Fekálne streptokoky	Salmonella sp.	Geohelminthy (vajíčka, larvy)
1	Materská škola Kračúnovce	0	0	Neprítomné	Neprítomné
2	Materská škola Kolbovce	0	0	Neprítomné	Neprítomné
3	Materská škola Cernina	0	0	Neprítomné	Neprítomné
4	Materská škola Rovné	0	0	Neprítomné	Neprítomné
5	Materská škola Ul. 8.mája Svidník č.1	0	0	Neprítomné	Neprítomné
6	Materská škola Ul. 8.mája Svidník č.2	0	0	Neprítomné	Neprítomné
7	Materská škola Ľ. Štúra č.1	0	0	Neprítomné	Neprítomné
8	Materská škola Ľ. Štúra č.2	0	0	Neprítomné	Neprítomné
9	Materská škola, gen. Svobodu, Svidník č. 1	0	0	Neprítomné	Neprítomné
10	Materská škola, gen. Svobodu, Svidník č. 2	0	0	Neprítomné	Neprítomné

Za obdobie - júl až 15. október bolo vyšetrených 11 vzoriek piesku.

Poradové číslo vzorky	Miesto odberu	Počet nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu vyšetrených vzoriek vzhľadom na prítomnosť:			
		Termotolerantné koliformné baktérie	Fekálne streptokoky	Salmonella sp.	Geohelminty (vajíčka, larvy)
1	Obytná zóna Ľ. Štúra, Svidník	0	1,4.10E3	Neprítomné	Nevyšetrené
2	Obytná zóna Ľ. Štúra, Svidník opakovaný odber	0	40	Neprítomné	Nevyšetrené
3	Obyt. zóna Ul. Mládeže, Svidník	0	0	Neprítomné	Nevyšetrené
4	Obytná zóna 8. mája Svidník	0	0	Neprítomné	Nevyšetrené
5	Obyt. zóna, Ul. Komenského Svidník	0	0	Neprítomné	Nevyšetrené
6	Letné kúpalisko – Aguaruthenia, Svidník	6,6.10E2	0	Neprítomné	Nevyšetrené
7	MŠ Lomné	0	0	Neprítomné	Nevyšetrené
8	Materská škola Matice slovenskej, Stropkov	60	60	Neprítomné	Nevyšetrené
9	Obyt. zóna Matice slovenskej, Stropkov	80	0	Neprítomné	Nevyšetrené
10	MŠ Giraltovce č. 1	0	0	Neprítomné	Nevyšetrené
11	MŠ Lúčka	0	0	Neprítomné	Nevyšetrené

Nakoľko pri výkone ŠZD v 1. etape realizácie projektu neboli zistené nedostatky týkajúce sa technického stavu pieskovísk a aj výsledky všetkých odobratých vzoriek piesku z pieskovísk boli negatívne, RÚVZ so sídlom vo Svidníku nevydal žiadne opatrenie na odstránenie nedostatkov.

Pri výkone ŠZD v 2. etape realizácie projektu neboli zistené nedostatky týkajúce sa technického stavu pieskovísk. Jedna vzorka piesku odobratá z pieskoviska – Obytná zóna Ľ. Štúra, Svidník dňa 7.7.2021, nevyhovovala z celkového počtu vyšetrených vzoriek piesku.

Vykazovala prekročené hodnoty fekálnych streptokokov - $1,4 \cdot 10^3$ vo vyšetrenej vzorke piesku. RÚVZ so sídlom vo Svidníku uložil opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov TS mestá Svidník, ktoré sú prevádzkovateľom daného pieskoviská. Po vykonaní nariadených opatrení bola z predmetného pieskoviská odobratá vzorka piesku na laboratórne vyšetrenie, ktorá vyhovovala vo vyšetrovaných ukazovateľoch.

RÚVZ so sídlom vo Svidníku neobdržal žiaden podnet zo strany rodičov na nevyhovujúcu kvalitu piesku v pieskoviskách v rámci občianskej vybavenosti.

4.4.HODNOTENIE JEDÁLNYCH LÍSTKOV MŠ A ZŠ

Pri hodnotení jedálnych lístkov sa využil bodový systém koeficientu a pre frekvenciu podávania vybraných druhov potravín z mesačných výdajok sa využila vypracovaná metodika bodového systému, na základe ktorého sa slovné vyhodnotili školské jedálne motivačným spôsobom tak, aby sa dosiahol v zariadení nutrične vyvážený jedálny lístok.

V roku 2021 boli do projektu vybrané 3 základné školy /ZŠ Svidník, ZŠ Stropkov, ZŠ Giraltovce/. Z každej ZŠ boli vyhodnotené 2 mesačné lístky, jeden za mesiac október a jeden za mesiac november, spolu bolo podľa predloženej metodiky vyhodnotených 6 mesačných jedálnych lístkov.

Tab. č. 1 - mesiac október

Základná škola	Koeficient pestrosti /polievka/	Koeficient pestrosti /hlavné jedlo/	Frekvencia – body a vyhodnotenie /obed/
ZŠ 8. mája Svidník	1,0	1,0	7 bodov – dobrý
ZŠ Mlynská Stropkov	1,0	1,0	7 bodov - dobrý
ZŠ Budovateľská Giraltovce	1,0	1,0	7 bodov – dobrý

Tab. č. 2 - mesiac november

Základná škola	Koeficient pestrosti /polievka/	Koeficient pestrosti /hlavné jedlo/	Frekvencia – body a vyhodnotenie /obed/
ZŠ 8. mája Svidník	0,94	0,94	7 bodov - dobrý
ZŠ Mlynská Stropkov	0,94	1,0	8 bodov - dobrý
ZŠ Budovateľská Giraltovce	1,0	1,0	8 bodov - dobrý

Na základe výsledkov kontrol v mesiaci október a november konštatujeme, že pestrosť jedálnych lístkov v kontrolovaných základných školách podľa bodového systému koeficientu pestrosti /metodika bodovania mesačného jedálneho lístka/ hodnotíme ako vyhovujúca pre pokrmy - polievka a hlavné jedlo /koeficient pestrosti väčší ako 0,5/.

V rámci hodnotenia frekvencie podávania vybraných druhov potravín podľa metodiky bodového systému boli jedálne lístky v ZŠ hodnotené ako dobré s väčšími nedostatkami. V rámci obedov bola u všetkých ZŠ zistená nižšia frekvencia zaraďovania obilninových závariek, rýb, strukovín, čerstvej zeleniny, bezmäsitých jedál a vyššia frekvencia podávania sladkých jedál, tepelne upravenej zeleniny.

4.5. ÚRAZY U DETÍ V SR

Za účelom získavania informácií v problematike úrazov rôznych vekových kategórií v SR bol v roku 2019 realizovaný pilotný projekt s predpokladaným intervalom každých 3 – 5 rokov. V roku 2021 sa projekt nerealizoval.

EPIDEMIOLOGIA

Vypracovala: MUDr. Ingrid Senajová, MPH

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Lekári vykonávajúci očkovanie v okresoch Svidník a Stropkov boli priebežne metodicky usmerňovaní o všetkých zmenách v očkovaacom kalendári v súlade s obdržanými odbornými usmerneniami MZ SR.

V rámci mesačných hlásení je zdravotnícky personál pravidelne informovaný o všetkých mimoriadne vzniknutých ochoreniach vo svete prostredníctvom metodických usmernení.

V okrese Svidník bolo hlásených bolo 13 ochorení na rotavírusovú enteritídu u neočkovaných osôb.

V hodnotenom období sme v okrese Stropkov zaznamenali 15 ochorení na rotavírusovú enteritídu u neočkovaných osôb. Zaznamenali sme jedno ochorenie na čierny kašeľ u 71 ročného muža.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení v okresoch Svidník a Stropkov. Lekári prvého kontaktu, infektológ, veterinári sú spätne informovaní.

Akútne respiračné a chrípkové ochorenia sú pravidelne týždenne spracovávané za okresy Svidník a Stropkov. V čase chrípkovej epidémie bola verejnosť v miestnej tlači informovaná o aktuálnej situácii, rovnako ako aj o prenosných ochoreniach.

Surveillance zoonóz v okresoch Svidník a Stropkov sa vykonáva v spolupráci s RVPS.

K 31.12.2021 bolo spracovaných 130 ohnísk infekčných ochorení, kde boli vykonané protiepidemické opatrenia a spolu bolo hlásených do EPIS-u 9817 ochorení. Do systému EPIS bolo vložených 60 epidemických výskytov do epidémií.

V roku 2021 bolo hlásených v okrese Svidník 6130 ochorení a v okrese Stropkov 3687 ochorení. V ohniskách nákazy sa vykonávali protiepidemické opatrenia, rodinným kontaktom sa nariaďovala domáca karanténa, boli objednávané na PCR testy.

V regionálnych týždenníkoch a na webe RÚVZ Svidník bolo uverejnených 40 článkov a informácií o COVID-e.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrovujúcich lekárov a z laboratórií klinickej mikrobiológie. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

Hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení bolo spracované za 53 kalendárnych týždňov.

Manažment epidémií: V okrese Svidník sme zaznamenali 42 epidemických výskytov, v okrese Stropkov 18 výskytov.

Do systému EPIS spolu bolo hlásených 9817 ochorení. Spolu bolo spracovaných 150 ohnisk prenosných ochorení. Vydaných bolo 6580 rozhodnutí pre pozitívne osoby.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Úloha sa plní priebežne v spolupráci so zdravotníckymi zariadeniami. Analýza NN sa vykonáva. Pri zvýšenom výskyte sa prijímajú protiepidemické opatrenia na jednotlivých oddeleniach nemocnice.

Z Nemocnice Svidník, a.s. bolo hlásených 82 NN. Nemocnica v Stropkove hlásila 22 nozokomiálnych nákaz.

V roku 2021 bolo vykonaných celkovo 103 previerok, z toho na uvedenie priestorov do prevádzky 9 previerok. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo odobratých 210 sterov z prostredia, 1 dezinfekčný roztok, otestovaných bolo 31 sterilizátorov na neštátnych zdravotníckych ambulanciách. V Nemocnici Svidník a.s. na základe objednávky boli otestované 2 autoklávy – 1x mesačne, 1 formaldehydový sterilizátor 1x mesačne a vyšetrených 96 vzoriek sterilného materiálu, 4 HS - 1x mesačne na operačných a zákrokových sálach, 3 HS – 2x ročne na ambulanciách a oddeleniach, 1 autokláv – 2x ročne na ambulancii. Celkovo bolo testovaných 121 sterilizátorov.

Z dôvodu pandémie v Nemocnici vo Svidníku bolo reprofelizovaných 45 lôžok. Boli zriadené Mobilné odberové miesta na vykonávanie PCR a neskôr aj antigénových testov.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Prvý prípad ochorenia na Covid-19 sme v našom regióne zaznamenali 14.3.2020. Išlo o osobu, ktorá sa vrátila z dovolenky z Tyrolska. V priebehu roku 2021 boli aktualizované usmernenie HH v súvislosti s ochorením COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2.

Po obdržaní aktuálnych usmernení zo strany ÚVZ SR sú zdravotnícki pracovníci pravidelne informovaní o mimoriadnych epidemiologických situáciách, rovnako ako aj obyvateľstvo.

V roku 2021 bolo hlásených v okrese Svidník 6130 ochorení a v okrese Stropkov 3687 ochorení. V ohniskách nákazy sa vykonávali protiepidemické opatrenia, rodinným kontaktom sa nariaďovala domáca karanténa, boli objednávané na PCR testy. Zo začiatku to bola mobilná jednotka z Prešova, postupne vzniklo Mobilné odberové miesto v Nemocnici vo Svidníku, vzorky boli odvážané do laboratória pri RÚVZ v Košiciach. Neskôr vzorky vyšetrovali aj laboratória v Stropkove a v Košiciach. Od októbra 2020 bolo zriadené MOM v Stropkove, ktoré prevádzkuje Červený kríž. Ku koncu roka boli zriadené ešte ďalšie MOM, ktoré vykonávajú antigénové testy.

Osoby, ktoré prišli zo zahraničia a boli v karanténe, boli podľa platnej legislatívy testované na 5. deň karantény.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V priebehu roku 2021 boli odoberané odpadové vody z čističky odpadových vôd vo Svidníku podľa vypracovaného harmonogramu zaslaného z RÚVZ Košice.

Bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd v priebehu roku 2021, vzorky boli negatívne.

Ochorenie na ACHO sme nezaznamenali.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

V roku 2021 z dôvodu pandémie neboli realizované aktivity formou besied, ani projekt Hrou proti AIDS.

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku funguje linka pomoci AIDS pre laickú verejnosť na tel. čísle 054/7880031, ktorú využili 3 klienti. Otázky boli zamerané na prevenciu, diagnostiku a terapiu HIV/AIDS. Poradenstvo bolo poskytované telefonicky.

Na webovej stránke RÚVZ vo Svidníku bola uverejnená informácia o Svetovom dni boja proti AIDS a základné informácie o výskyte AIDS vo svete a na Slovensku. Informačný materiál bol umiestnený aj na nástenkách RÚVZ vo Svidníku a na panely umiestnenom na RÚVZ.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Na RÚVZ bola v mesiaci október 2011 zriadená poradňa očkovania. Ambulancie praktických lekárov pre deti a dorast, ambulancie praktických lekárov pre dospelých a verejnosť boli informovaní o poradenstve očkovania na RÚVZ.

V roku 2021 poradňu využilo 37 klientov. Boli poskytované informácie telefonicky vo väčšine prípadoch zdravotníckym pracovníkom. Boli to informácie o možnostiach očkovaní detí HBsAg pozitívnych matiek, o povinnom a odporúčanom očkovaní, o očkovaní proti osýpkam, chrípke, o očkovaní proti tetanu u poranení, očkovaní proti VHA a o očkovaní osôb, ktoré prišli zo zahraničia.

6.9. ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH MATIEK O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Projekt sme nerealizovali kvôli pandémie koronavírusu.

PODPORA ZDRAVIA

Vypracovala: Mgr. Edita Podaná

9.1 Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR

Cieľom je sledovať úroveň a vývoj zdravotného uvedomenia a správania sa občanov SR.

V roku 2021 prebiehala príprava a ďalší zber údajov.

9.2 Prieskum zdravotnej gramotnosti obyvateľov SR

Cieľom je stanoviť úroveň zdravotnej gramotnosti u obyvateľov SR a zároveň vytvoriť databázu kvalitných medzinárodne porovnateľných údajov slúžiacich pre prípravu empirických podkladov k plánovaniu a výkonu programov a projektov.

Výsledky prieskumu HLS19 za rok 2020 budú k dispozícii v publikácii HLS19: Európsky prieskum zdravotnej gramotnosti v SR 2019-2021.

9.3 Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Cieľom je plánovať aktivity, intervencie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu.

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, NCZI, Štatistický úrad SR, Sociálna poisťovňa SR

9.4 Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 - 2025

Zámerom je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu sme učiteľom MŠ gen. Svobodu vo Svidníku v rámci výjazdovej poradne zdravia poskytli meranie krvného tlaku, meranie % podkožného tuku, BMI, WHR a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

V rámci Svetového dňa zdravia sme pre seniorov pripravili besedy a ukážky cvičení na chrbticu. Realizovali sme projekt „Viem čo zjem“ na 4 základných školách a pre deti letného tábora v spolupráci s POS vo Svidníku.

9.4.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Cieľom je zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

Ide o celonárodnú medzinárodne koordinovanú kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie realizovanú 1x za 2 roky. V roku 2021 sme pre pandemickú epidémiu kampaň nerealizovali.

9.5 Podpora zdravia znevýhodnených komún

Cieľom je zabezpečiť dostupnosť aktivít pre obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osád zameraných na podporu zdravého životného štýlu.

V roku 2021 sme spolupracovali s komunitným centrom v Stropkove a OcÚ v Ladomírovej, realizovali sme besedy a distribuovali propagačný materiál.

9.6 Stratégia rozvoja poradenských centier ochrany a podpory zdravia v SR

Cieľom je vytvorenie podmienok na zlepšovanie kvality a úrovne poskytovaných služieb.

Výstupom bude jednotná stratégia rozvoja PCOPZ zložená zo stratégií rozvoja základného poradenstva a špecializovaných poradní.

Regionálna úloha:

SLEDOVANIE KVALITY VODY Z PRAMEŇOV, KTORÉ OBYVATELIA VYUŽÍVAJÚ NA PITNÉ ÚČELY

Cieľ : Sledovanie kvality vody z prameňov v okrese Svidník a Stropkov, ktoré obyvatelia využívajú na pitné účely.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku sleduje v okrese Svidník 6 prameňov /Dubová, Šarišský Štiavnik, Vyšný Orлік - prameň pri lese, smer Kečkovce, odpočívadlo - smer Mestisko a 2 pramene v meste Svidník – Čierna hora a Záhradkárska oblasť/ a v okrese Stropkov 3 pramene v obciach Gribov, Staškovce a Bukovce, ktoré obyvatelia vo väčšej miere využívajú na pitné účely.

Prameň Dubová je zaradený medzi minerálne pramene. Nachádza sa vpravo od štátnej cesty Dubová – Cigla. Vedie k nemu poľná spevnená cesta v dĺžke cca 150m. Minerálna voda v obci Dubová je v okolí známa, je často využívaná občanmi, má chuť málo slanej kyselky. Prameň minerálnej vody v obci Gribov sa nachádza asi 1,5km na západ od obce Gribov /smerom na Olšavku/. Prameň je 30m od okraja lesa v rokli v betónovej skruži, hĺbky asi 40 cm s odtokom do potôčika. Voda je sírna /vajcovka/. Medzi minerálne pramene je zaradený aj prameň so sírnou vodou v katastrálnom území obci Staškovce. V obci Bukovce sa vodný prameň nachádza pri cestnej komunikácii. Okolie okolo sledovaných prameňov je vyčistené a udržiavané.

V okrese Svidník v roku 2021 boli dobraté 3 vzorky z prameňov v obciach - Dubová, Vyšný Orлік a odpočívadlo - smer Mestisko. V okrese Stropkov boli odobraté 3 vzorky a to z prameňov v obciach Gribov, Staškovce a Bukovce.

Vo vzorke vody z prameňa **Dubová** bola prekročená najvyššia medzná hodnota (t.j. hodnota, zdravotne významného ukazovateľa kvality pitnej vody, ktorej prekročenie vylučuje použitie vody ako pitnej vody) v ukazovateli enterokoky (1/KTJ/100ml), medzná hodnota (t.j. hodnota ukazovateľa kvality pitnej vody, ktorej prekročením stráca pitná voda vyhovujúcu kvalitu v ukazovateli ktorého hodnota bola prekročená) v ukazovateľoch - koliformné baktérie (1KTJ/100ml).

Vo vzorkách vôd z prameňov **Gribov** bola prekročená najvyššia medzná hodnota v ukazovateli enterokoky (43KTJ/100m) a medzná hodnota v ukazovateli koliformné baktérie (12/KTJ/100ml) a **Bukovce** bola prekročená najvyššia medzná hodnota v ukazovateli enterokoky (3KTJ/100ml) a medzná hodnota v ukazovateľoch koliformné baktérie (27/KTJ/100ml).

Vzorky vody odobraté z prameňov Vyšný Orлік, odpočívadlo - smer Mestisko a Staškovce **spĺňali** požiadavky na kvalitu pitnej vody vo všetkých ukazovateľoch.